

บทที่ ๑

การพูดบรรยายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และภาพกระจัดกระจาย

1

บทที่ 9

การพูดบรรยายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และภาพกระจกฉาย

ในปัจจุบันนี้ วงการธุรกิจมักนิยมใช้ภาพนิ่ง (slide) และ/หรือภาพยนตร์ (movie) ประกอบการพูดบรรยายถึงกิจการของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ๆ สำหรับวงการศึกษาก็แล้ว ถือกันว่าภาพนิ่ง และภาพยนตร์เป็นสื่อทัศนอุปกรณ์ที่ต้องนำมาใช้ประกอบการศึกษา ดังนั้นการพูดบรรยาย จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้จุดประสงค์ของภาพนิ่ง หรือภาพยนตร์นั้นได้ผลสมบูรณ์ ต่อไปนี้จะขอกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินการพูดบรรยาย

1. การเขียนคำบรรยายภาพยนตร์

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่าภาพยนตร์ที่ต้องการคำบรรยายซึ่งกล่าวถึงนี้ ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์ข่าวภาพยนตร์สารคดีซึ่งไม่มีเสียงในฟิล์ม หรือเป็นภาพยนตร์ที่มีเสียงในฟิล์มเป็นภาษาต่างประเทศ

1.1 วิธีเขียนคำบรรยายภาพยนตร์ วิธีเขียนคำบรรยายภาพยนตร์อาจปฏิบัติได้ดังนี้

1.1.1 เขียนเกี่ยวกับสาระสำคัญของภาพยนตร์นั้น ๆ ได้กล่าวมาในบทก่อนแล้วว่าการเขียนต้นฉบับสำหรับวิทยุนั้นต้องใช้ภาษาและสำนวนแบบสุภาพ และต้องใช้ถ้อยคำและสำนวนที่ทำให้ผู้ฟังสามารถสร้างมโนภาพของเหตุการณ์นั้นได้ เช่นในรายการถ่ายทอดขบวนพาเหรด หรือการชกมวย ผู้บรรยายจะต้องพูดบรรยายเหตุการณ์ทุกตอนที่เกิดขึ้นในขบวนพาเหรด หรือบนเวทีมวยนั้น

สำหรับภาพยนตร์นั้น จะมีเหตุการณ์และเรื่องราวที่เกิดขึ้นปรากฏให้เห็นอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องบรรยายให้ละเอียดเช่นเดียวกับการพูดบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง แต่ผู้บรรยายคงแต่เพียงบรรยายตอนสำคัญ ๆ เท่านั้น ขอยกตัวอย่างเช่น ถ้าภาพยนตร์ที่นำมาฉายนั้นเป็นตอนที่ไฟกำลังไหม้ป่า แล้วผู้เขียนคำบรรยายภาพยนตร์นั้นเขียนบรรยายไว้ว่า "ภาพที่ท่านชมอยู่ขณะนี้ คือภาพไฟกำลังไหม้ป่า" การเขียนคำบรรยายเช่นนี้ เป็นเสมือนหนึ่งไม่ได้ให้ความรู้แก่ผู้ชม เพราะว่าผู้ชมก็ได้เห็นภาพอยู่แล้วว่าไฟกำลังไหม้ป่า

จึงนับได้ว่าเป็นคำบรรยายที่น่าสนใจ ผู้เขียนคำบรรยายควรเขียนใหม่ว่า “ไฟใต้ใหม่ป่า เป็นเวลาดึงสามชั่วโมง” ที่ต้องเขียนคำบรรยายเช่นนี้ก็เพราะว่า ผู้ชมไม่สามารถจะทราบได้ว่าไฟใต้ใหม่อยู่นานเท่าใด

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีผู้เขียนคำบรรยายก็จำเป็นที่จะต้องอธิบายรายละเอียดที่ปรากฏในภาพยนตร์ด้วย เช่น ถ้าในภาพยนตร์เป็นภาพตำรวจกำลังยิงแก๊สน้ำตาใส่ผู้ที่เดินขบวน และผู้ชมได้เห็นภาพตำรวจสวมหน้ากากด้วย ผู้เขียนคำบรรยายก็ควรเขียนอธิบายให้ผู้ชมทราบว่า “ท่านจะสังเกตเห็นว่า ตำรวจสวมหน้ากากป้องกันควันพิษจากแก๊สน้ำตา” หรือเขียนในทำนองว่า “หน้ากากที่ตำรวจสวมอยู่นั้น เป็นหน้ากากที่ใช้ป้องกันควันพิษจากแก๊สน้ำตา”

1.1.2 ต้องระบุนามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ภาพยนตร์นั้นมีภาพของบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นด้วย (เช่น ภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์สารคดี) ผู้เขียนบรรยายจะต้องไม่เขียนบรรยายอย่างตรง ๆ และไร้ศิลปะ เช่น “นี่คือภาพนายพลตำรวจโท...ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งไปอำนวยการดับเพลิง” แต่ควรเขียนเสียใหม่ว่า “นายพลตำรวจโท...ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ได้ไปอำนวยการดับเพลิง”

ในกรณีที่ภาพยนตร์ตอนนั้น ๆ มีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยหลาย ๆ คน และบุคคลทั้งหมดร่วมทำกิจกรรมเดียวกันเช่นนี้ ให้ระบุชื่อบุคคลที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม เช่น (ในภาพยนตร์มีภาพของบุคคลกลุ่มหนึ่งกำลังเดินสำรวจ) “พล.อ.อ. กมล เดชะตุงคะ เสธ. กองทัพอากาศนำ 5 นายพลชั้นยศดอยอินทนนท์ หาข้อเท็จจริงที่จะสร้างสถานีเรดาร์ เพื่อนำเสนอ ร.ม.ต. กลาโหม”

1.1.3 ต้องเขียนคำบรรยายให้ตรงกับภาพที่จะฉายตอนนั้น ผู้เขียนคำบรรยาย ภาพยนตร์จะต้องเขียนคำบรรยายให้ถูกต้องตรงกับภาพที่ปรากฏทุกตอน เช่น ถ้าเป็นภาพยนตร์สารคดีเรื่องการทำน้ำตาลทราย (หรืออาจจะเป็นการทำกระดาษ) ภาพที่ได้มาจะเป็นภาพกระบวนการวิธีทำน้ำตาลทรายเกือบทั้งหมด ดังนั้นผู้เขียนคำบรรยายประกอบภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้จึงต้องเขียนบรรยายแต่ละตอนให้ละเอียด และถูกต้องตรงกับภาพที่ปรากฏ

1.1.4 ต้องเขียนคำบรรยายให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องตลอด และต้องบรรยายถึงข้อเท็จจริงที่ไม่ปรากฏในภาพยนตร์ด้วย ผู้เขียนคำบรรยายภาพยนตร์จะเขียนบรรยายเฉพาะภาพที่ปรากฏให้ผู้ชมได้เห็นเท่านั้น แต่การที่จะให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องทั้งหมดได้นั้น ผู้บรรยายจะ

ต้องเขียนคำบรรยายข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ปรากฏในภาพยนตร์ให้ผู้ชมได้ทราบด้วย ฉะนั้น ผู้เขียนบทจะต้องรู้จักแทรกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ในตอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้ชมมีความเข้าใจดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ขณะที่ภาพยนตร์กำลังฉายถึงภาพที่ไฟกำลังไหม้ป่า เมื่อผู้บรรยายเขียนบรรยายว่า “เกิดไฟไหม้ป่าที่.....” แล้ว ผู้บรรยายก็นำรายละเอียดบางอย่างเพิ่มเติมเข้าไป เช่น บรรยายแทรกเข้าไปว่า “ไฟได้ลุกลามไหม้ป่าและหมู่บ้าน 20 หลังคาเรือน ความเสียหายคิดเป็นมูลค่า 2 หมื่นบาท” เป็นต้น

ในกรณีที่มีข้อเท็จจริง หรือเรื่องราว ตลอดจนคำชี้แจงซึ่งไม่อาจนำมาอ่านบรรยายในขณะฉายภาพยนตร์ได้ ผู้เขียนคำบรรยายจะต้องเขียนให้โฆษกอ่านบรรยายไว้ในตอนต้นก่อนมีการฉายภาพยนตร์และ/ หรือ ตอนท้ายหลังจากฉายภาพยนตร์จบแล้ว เช่น เขียนชี้แจงให้โฆษกอ่านตอนต้นก่อนฉายภาพยนตร์ว่า “ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นสารคดีเกี่ยวกับชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชาวญี่ปุ่น” หรืออาจจะเขียนให้โฆษกอ่านตอนท้ายหลังจากฉายภาพยนตร์จบแล้วก็ได้ว่า “ขุมนุมศึกษาพุทธศาสตร์ได้รับความเอื้อเฟื้อภาพยนตร์ชุดนี้จากสถานทูตญี่ปุ่นในประเทศไทย ทางขุมนุมขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย”

1.1.5 อาจใช้เสียงดนตรีประกอบภาพยนตร์ได้ บางครั้งภาพยนตร์ที่นำมาฉายนั้นก็ เป็นภาพยนตร์ที่มีการใช้เสียงประกอบ หรือบางตอนของภาพยนตร์เป็นภาพยนตร์เสียง หรือบางตอนมีการบันทึกเสียงประกอบไว้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้เขียนคำบรรยายจะต้องระบุว่า จะใช้เสียงจากภาพยนตร์ หรือใช้เสียงที่บันทึกเอาไว้ตอนใดบ้าง เช่นเมื่อบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของการแสดงรำดาบของชาวญี่ปุ่นแล้ว จึงเปิดให้ฟังเสียงดนตรีประกอบการรำ หรืออาจจะเป็นภาพยนตร์ข่าว เช่น ข่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จไปเปิดการประชุมสมานิติบัญญัติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อฉายถึงตอนที่พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสกล่าวเปิด ก็ให้เปิดเสียงที่บันทึกไว้

ผู้เขียนคำบรรยายจะต้องระบุประโยคสุดท้ายของเสียงที่บันทึกไว้ เพื่อว่าโฆษก หรือผู้บรรยายจะได้อ่านคำบรรยายตอนต่อไป

ข้อควรระวังเกี่ยวกับการใช้เสียงดนตรีประกอบภาพยนตร์ก็คือ ไม่ควรให้เสียงดนตรีดึงดูดความสนใจของผู้ฟังไปจากภาพที่ฉาย หรือจากคำบรรยายที่โฆษกอ่าน ไม่ควรเปิดเสียงดนตรีให้ดังนัก เว้นเสียแต่ว่าต้องการเสียงดนตรีไว้อารมณ์ของผู้ชมภาพยนตร์นั้น ๆ

1.1.6 ภาษาที่ใช้ในการเขียนคำบรรยาย ภาษาที่ใช้ในการเขียนคำบรรยายประกอบภาพยนตร์ ควรจะเป็นสำนวนการเขียนแบบสนทนา (ที่สุภาพ) เช่นเดียวกับภาษาที่ใช้ในการเขียนต้นฉบับวิทยุ

1.1.7 ควรจะตรวจทานต้นฉบับคำบรรยายประกอบภาพยนตร์ให้เรียบร้อย ต้นฉบับควรสะอาด ชัดเจน และอ่านง่าย

1.1.8 เมื่อเขียนคำบรรยายเสร็จแล้ว ควรลองอ่านประกอบการฉายภาพยนตร์ เพื่อตรวจดูว่าข้อความการบรรยายตรงกับภาพที่จะปรากฏบนจอหรือไม่

1.2 ความยาวของต้นฉบับคำบรรยายภาพยนตร์ ในการเขียนคำบรรยายภาพยนตร์ จะมีการนับคำในต้นฉบับเช่นเดียวกับการเขียนต้นฉบับข่าววิทยุ เช่น ถ้าโฆษกหรือผู้บรรยายภาพยนตร์อ่านข้อความได้ 4 คำฟิล์มภาพยนตร์ยาวหนึ่งฟุต ถ้าฟิล์มภาพยนตร์ตอนนั้นยาว 12 ฟุต ก็ต้องเขียนคำบรรยายยาว 48 คำ นั่นคือเอาจำนวนความยาวของฟิล์ม คูณด้วย 4

ในด้านความยาวของฟิล์มนั้น ฟิล์มขนาด 16 มม. ยาว 36 ฟุต จะใช้เวลาฉาย 1 นาที ฟิล์มยาว 40 ฟุต ใช้เวลาฉาย 1 นาที 7 วินาที ฟิล์มยาว 54 ฟุตใช้เวลา 1 นาที 30 วินาที

เมื่อรู้ว่าฟิล์มภาพยนตร์ยาว 180 ฟุต จะใช้เวลาฉาย 5 นาที ผู้เขียนต้นฉบับคำบรรยายก็ต้องเขียนคำบรรยายซึ่งใช้เวลาอ่าน 5 นาที การนับจำนวนคำของต้นฉบับคำบรรยายภาพยนตร์ อาจจะดำเนินวิธีเดียวกันกับการนับจำนวนคำของต้นฉบับที่จะพูดทางวิทยุกระจายเสียง

ถ้าเป็นภาพยนตร์ประกอบข่าวโทรทัศน์ จะใช้ฟิล์มที่มีความยาว 18 ฟุต (ใช้เวลาฉาย 30 วินาที) ผู้เขียนคำบรรยายจะต้องพยายามรักษาความยาวของต้นฉบับคำบรรยายของตนให้พอเหมาะกับความยาวของการฉายภาพยนตร์ตอนนั้น ทั้งนี้เพื่อว่าโฆษก หรือผู้บรรยายจะได้อ่านคำบรรยายข่าวได้ตรงกับภาพที่ผู้ชมได้เห็นบนจอโทรทัศน์

แต่ถ้าเป็นภาพยนตร์เรื่องยาว เช่น ภาพยนตร์สารคดีภาพยนตร์การศึกษานั้น ผู้เขียนคำบรรยายไม่จำเป็นจะต้องรักษาเวลาให้เที่ยงตรงเช่นนี้ตลอดไป แต่ต้องให้คำบรรยายตรงกับภาพที่จะฉายตอนนั้นผู้เขียนคำบรรยายภาพยนตร์อาจเขียนต้นฉบับที่ใช้เวลาอ่านน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไว้ก็ได้ แต่ในต้นฉบับนั้นจะต้องระบุให้ผู้อ่านคำบรรยายทราบว่าตอนใดไม่ต้องอ่านและถึงตอนใดจึงจะตั้งต้นอ่านต่อไป

1.4 วิธีพูดบรรยายประกอบภาพยนตร์

วิธีพูดบรรยายภาพยนตร์ก็คือการอ่านคำบรรยายจากต้นฉบับนั่นเอง (Reading from manuscript) แต่ผู้อ่านจะต้องพยายามอ่านให้เหมือนกับพูดกับบุคคลที่คุ้นหน้ากัน ถ้าผู้พูดบรรยาย (หรือโฆษก) พูดบรรยายอยู่ในห้อง หรืออยู่ในที่ซึ่งผู้ฟังไม่สามารถจะมองเห็นตัว ก็จะเป็นการสะดวกแก่ผู้บรรยาย หมายความว่าผู้บรรยายสามารถอ่านคำบรรยายภาพยนตร์จากต้นฉบับเหมือนกับการพูดวิทยุ โดยมีต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพของตน จะแต่งกายหรือนั่งอย่างไรก็ได้ แต่มุ่งอยู่ที่จุดหมายสำคัญ คือน้ำเสียง และคำบรรยายที่ตรงกับภาพที่ฉายบนจอ

ถ้าผู้พูดบรรยายอยู่ในบริเวณเดียวกับผู้ฟัง และผู้ฟังสามารถมองเห็นตัวผู้พูดบรรยายได้ชัด ผู้พูดบรรยายจะต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพเพิ่มขึ้นอีกด้วย และจะต้องจำบทบรรยายให้ได้มากพอสมควร ถ้าผู้พูดบรรยายเอาแต่นั่งอ่านบทบรรยายจากต้นฉบับแต่อย่างเดียวก็จะทำให้เสียบุคลิก

ผู้ที่จะพูดบรรยายประกอบภาพยนตร์ ควรจะมีหลักต่อไปนี้ เป็นแนวปฏิบัติ

1.4.1 ควรจะซ้อมอ่านคำ (หรือบท) บรรยายให้เหมือนกับการพูดธรรมดาหลาย ๆ ครั้ง แล้วจึงซ้อมพูดบรรยายไปพร้อมกับการฉายภาพยนตร์

1.4.2 ต้องอ่านคำบรรยายประกอบภาพยนตร์ให้มีจังหวะการอ่านช้ากว่าการอ่านข่าวธรรมดา ตามปกติจำนวนคำในคำบรรยายประกอบภาพยนตร์ในเวลาหนึ่งนาที ย่อมน้อยกว่าจำนวนคำในต้นฉบับข่าววิทยุ (ในเวลา 1 นาทีเท่ากัน)

1.4.3 ควรพูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส มีชีวิตชีวา

1.4.4 ไม่กระแอม ไอ จาม หรือทำเสียงดัง ๆ เพราะ ไมโครโฟนจะถ่ายทอดเสียงนั้นด้วย

1.4.5 ระวังอย่าให้เกิดเสียงดังกรอบแกรบจากต้นฉบับ ถ้าเปิดพัดลมก็ควรระวังไม่ให้ลมพัดต้นฉบับจนเกิดเสียงดัง

1.4.6 ผู้บรรยายไม่จำเป็นที่จะต้องพูดบรรยายทุกตอน คำบรรยายบางตอนอาจหยุดเงียบได้ เพราะบางตอนของภาพยนตร์อาจไม่ต้องการคำบรรยายเลย

1.4.7 พยายามมองต้นฉบับคำบรรยายให้ทัน

1.4.8 เมื่อภาพยนตร์ฉายถึงตอนที่ไม่ต้องการคำบรรยาย ผู้บรรยายไม่ควรจะสอดแทรกคำบรรยายของตนเอง ไม่ว่าจะเป็เชิงตลกหรือ เชิงวิจารณ์ก็ตาม เช่น ภาพยนตร์

สารคดีของประเทศอินเดีย เมื่อการบรรยายเกี่ยวกับการบูชาวัวแล้ว ต่อมาก็จะเป็นภาพชาวฮินดูทำพิธีสักการะวัว ผู้พูดบรรยายไม่ควรจะพูดแทรกขึ้นมา “จะเห็นได้ว่าชาวอินเดียยังโง่งมถวายหลงบูชาวัวกันอีก” หรือมีภาพบ่นจ้อเกี่ยวกับอาหารของชาวอัฟริกา ผู้พูดบรรยายก็ไม่ควรจะพูดเสริมว่า “เห็นอาหารของชาวอัฟริกาแล้ว เห็นที่จะกินไม่ลงแม่”

1.4.9 ต้องพูดบรรยายให้ตรงกับภาพที่อยู่บนจอ

1.4.10 เมื่อภาพบางตอนของภาพยนตร์เป็นการร้องรำทำเพลง หรือเสียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น เสียงนกร้อง เสียงคลื่น ลม เสียงรถแข่ง ฯลฯ ผู้พูดบรรยายควรจะพูดให้เร็วขึ้นสักเล็กน้อย แล้วเปิดเสียง หรือเสียงดนตรีประกอบภาพยนตร์นั้น โดยปกติแล้วผู้ชมภาพยนตร์ต้องการฟังเสียงประกอบภาพยนตร์ มากกว่าเสียงพูดบรรยาย

1.4.11 ผู้พูดบรรยายประกอบภาพยนตร์ ควรจะมีความรู้เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ตลอดจนการควบคุมเสียงพอสมควร

2. การเขียนคำบรรยายภาพนิ่งและภาพระจกฉาย

ภาพนิ่ง (picture) และภาพระจกฉาย (slide) เป็นโสตทัศนอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในวงการธุรกิจ การค้า และการศึกษาอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะสามารถนำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว วิธีใช้ก็ง่าย และสะดวกแก่การนำไปใช้ในสถานที่ต่าง ๆ กัน อย่างไรก็ตาม ทั้งภาพนิ่งและภาพระจกฉายจะเรียกความสนใจจากผู้ชมได้น้อยกว่าภาพยนตร์ แต่บางครั้งอุปกรณ์ทั้งสองอย่างนี้ใช้ได้ผลดีกว่าภาพยนตร์ เช่น ข่าว หรือเรื่องราวบางอย่างที่มีเนื้อหาสาระเพียงสั้น ๆ และมีรายละเอียดไม่มากนัก ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของรัฐบาลเดินทางไปทำสัญญาซื้อน้ำมันในต่างประเทศ ถ้าถ่ายเป็นภาพยนตร์ก็จะได้ภาพท่าอากาศยาน เจ้าหน้าที่ซึ่งกำลังจะออกเดินทางไปกำลังถูกรุมล้อมด้วยผู้ไปส่ง แล้วเป็นภาพของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกำลังอำลาผู้ไปส่ง และสุดท้ายก็เป็นภาพเครื่องบินกำลังบินจากไป ซึ่งทั้งหมดนี้จะเสียเวลาประมาณ 30 นาที หรือมากกว่า นับว่าเป็นการเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการถ่ายทำ ในกรณีเช่นนี้อาจจะใช้ภาพนิ่งแสดงรูปเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกำลังลา (จะเป็นภาพกำลังไหว้ หรือกำลังโบกมือก็ได้) ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

2.1 วิธีเขียนคำบรรยายภาพนิ่งและภาพระจกฉาย

เนื่องจากภาพนิ่งและภาพระจกฉาย เป็นเพียงส่วนประกอบของการพูดเท่านั้น การพูดที่แท้จริงอยู่ที่ตัวเรื่อง (Main Body) ที่เตรียมมาพูด ดังนั้นคำ (หรือข้อความ) ที่จะใช้

บรรยายภาพนิ่ง หรือกระจกฉายจึงต้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง

วิธีเขียนคำ (หรือข้อความ) บรรยายภาพนิ่ง และกระจกฉาย อาจทำได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 ต้องระบุนามบุคคลที่ปรากฏในภาพ เช่นภาพนายกรัฐมนตรีกำลังสนทนา และปรึกษากับนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย โดยมีเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายออสเตรเลียร่วมอยู่ด้วย ผู้ชมอาจไม่ทราบว่าคนใดในภาพคือนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย จึงจำเป็นที่จะต้องบรรยายระบุนามบุคคลที่ปรากฏในภาพดังนี้ “วันนี้ นายอ วิทแลม นายกรัฐมนตรีออสเตรเลียและคณะได้เข้าพบ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ณ ทำเนียบรัฐบาล ทางด้านขวาของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี คือนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย และคณะ.....”

ในกรณีที่มีบุคคลสำคัญหลาย ๆ คนในภาพ จำเป็นที่จะต้องระบุนามบุคคลเหล่านั้นเป็นรายบุคคล จากซ้ายมาขวาเรียงตามลำดับ แต่ถ้าบุคคลเหล่านั้นเป็นที่รู้จักกันดีแล้ว (เช่นดารารายานตร์) ก็ไม่จำเป็นต้องระบุนาม

ในกรณีที่มีรูปบุคคลอื่นรวมอยู่ในพระบรมฉายาลักษณ์ จะระบุหรือไม่ระบุนามของบุคคลนั้นก็ไม่ได้ เพราะถ้าไม่ระบุ ชื่อของผู้นั้นก็ย่อมปรากฏอยู่ในรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่อ่านอยู่แล้ว

ถ้าภาพนั้นไม่ใช่ภาพบุคคล ก็ต้องบอกด้วยว่าเป็นภาพอะไร มีความสำคัญอย่างไร

2.1.2 ต้องเขียนบรรยายความสำคัญของภาพที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่จะพูด แต่ถ้าภาพนั้นเป็นการแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง และรายละเอียดของเนื้อเรื่องก็ได้กล่าวอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเขียนคำบรรยายอีก

2.1.3 ภาพนิ่งหรือภาพกระจกฉายจะต้องเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่เสนอต่อผู้ฟังและผู้ชม เช่น ถ้ากำลังพูดเกี่ยวกับผลของการชกมวยระหว่างแคลเซียส เคลย์ และ โจ ฟราเซียร์ ก็ควรจะมีภาพนิ่งหรือภาพกระจกฉายแสดงการต่อสู้ของนักมวยคู่นี้ ฉายประกอบด้วย

2.1.4 คำบรรยายภาพนิ่ง หรือภาพกระจกฉายควรจะใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย (ไม่จำเป็นต้องสละสลวย) และข้อความกระชับ ไม่จำเป็นที่จะต้องอธิบายรายละเอียดมาก เพราะรายละเอียดส่วนใหญ่อยู่ที่เนื้อเรื่อง (Main Body) แล้ว

ในกรณีที่ผู้พูดหรือผู้บรรยายพูดเกี่ยวกับตัวเลข หรือสถิติ ผู้พูดควรใช้แผนภูมิ (chart) หรือภาพแสดงสถิติประกอบการพูดด้วย

อาจกล่าวได้ว่าคำบรรยายภาพ หรือภาพกระจกฉายนั้นควรจะมีเนื้อความสั้น และ

เป็นการอธิบายภาพ หรือแผนภูมินั้น ๆ ในแบบ ไคร? อะไร? ทำไม? ที่ไหน? อย่างไร? ส่วนรายละเอียดของเรื่องนั้นจะอยู่ที่เนื้อเรื่องที่เตรียมมาพูด

ความจริงแล้ว เนื้อเรื่องที่เตรียมไว้พูดจะมีรายละเอียดและเนื้อความที่ครบถ้วนอยู่แล้ว ที่นำภาพนิ่งหรือภาพกระจกฉายเสนอต่อผู้ฟัง ก็เพื่อให้ผู้ฟังได้เห็นและเข้าใจเรื่องที่ได้ฟังดียิ่งขึ้น เช่น เมื่อพูดหรืออธิบายภาพเกี่ยวกับลักษณะของพระพุทธรูปในสมัยสุโขทัย ผู้พูดก็จะเสนอภาพกระจกฉายพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย และคำบรรยายภาพกระจกนี้ก็จะเป็นการชี้ให้เห็นลักษณะที่สำคัญ (เช่น พระพักตร์ พระเกศ ฯลฯ) ของพระพุทธรูปสมัยนั้น นอกจากจะใช้ภาพนิ่ง ภาพกระจกฉาย หรือแผนภูมิประกอบการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการเรียกความสนใจจากผู้ฟังอีกด้วย

2.2 รูปแบบของคำบรรยายภาพนิ่งและภาพกระจกฉาย

รูปแบบของคำบรรยายภาพนิ่ง และภาพกระจกฉายมักจะเป็นในรูปของการระบุอันดับภาพ และชื่อภาพไว้ทางด้านซ้ายมือ ส่วนคำ (ข้อความ) บรรยายภาพนั้นวางไว้ทางด้านขวามือดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 1 (รูปสมเด็จพระราชาธิบดี)

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2517 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จไปยังวัดนางหงส์ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระประธานวัดนางหงส์ และโปรดเกล้าฯ ให้พ่อค้า คหบดี เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสร้างโรงเรียน ต่อจากนั้นได้เสด็จไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านเขาไม้ไผ่ อำเภอบ้านนา และพระราชทานสิ่งของต่าง ๆ แก่นักเรียน และคนดองรา รวมทั้งเด็ก ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ โดยทั่วไป

ภาพที่ 2 (รูปนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย)

วันนี้ นายอ. วิทแลม นายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย ได้เข้าพบ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีฯ ทำเนียบรัฐบาล

2.8 วิธีพูดบรรยายภาพนิ่ง และภาพกระจกฉาย

ก่อนที่จะกล่าวถึงวิธีพูดบรรยายภาพนิ่งและกระจกฉาย ก็ควรจะเข้าใจถึงสภาพของผู้บรรยายเสียก่อน โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้พูดจะบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาและรายละเอียดเสียก่อนแล้วจึงเสนอภาพนิ่งหรือฉายกระจกฉาย* (เช่นบรรยายเกี่ยวกับภาวะการณ์ของบ้านเมืองในสมัยสุโขทัย ศิลปะในสมัยนั้น และลักษณะพระพุทธรูปในสมัยนั้นก่อน) และผู้พูดบรรยายคนเดียวกันนี้จะเป็นผู้พูดบรรยายภาพนิ่งและภาพกระจกฉาย โดยใช้สถานที่เดียวกัน ดังนั้นผู้พูดบรรยายจึงพูดอยู่เบื้องหน้าของผู้ฟัง (ผู้ชม) เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้พูดบรรยายจึงต้องจำเรื่องที่จะพูดเกี่ยวกับภาพนิ่ง หรือภาพกระจกฉายนั้นได้เป็นอย่างดี เมื่อจำเป็นที่จะต้องชี้จุดสำคัญบางจุดในภาพ ก็สามารถจะชี้ได้อย่างถูกต้อง ไม่เกะกะกังก้าง ในขณะที่พูดบรรยายภาพนิ่ง หรือกระจกฉายนั้นผู้พูดบรรยายจะต้องพูดกับผู้ฟัง (ผู้ชม) มิใช่มองแต่ภาพ และพูดกับภาพ ผู้พูดบรรยายจะต้องให้ความสนใจในบุคลิกภาพ และน้ำเสียงของตนให้มากเท่ากับเนื้อเรื่องที่เตรียมไปพูด การพูดจะต้องให้ได้จังหวะ พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ พูดช้ากว่าการพูดวิทย์ (มีอัตราความเร็วในการพูดพอ ๆ กับการพูดบรรยายภาพยนตร์)

ในกรณีที่ใช้แผนที่และแผนภูมิประกอบการพูด ผู้พูดต้องอธิบายข้อความที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนให้ผู้ชมเข้าใจ

ถ้าเป็นรายการเสนอข่าวโทรทัศน์ประกอบภาพนิ่ง หรือภาพกระจกฉาย ผู้พูดบรรยายจะอ่านคำบรรยายจากต้นฉบับ และระวังเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตน

การพูดบรรยายภาพนิ่ง ภาพกระจกฉาย แผนที่ และแผนภูมินี้จะได้ผลเพียงใด ย่อมขึ้นกับความสามารรถในการพูด และการฝึกฝนของผู้พูด

* ผู้พูดบรรยายจะเป็นผู้ฉายกระจกฉายเอง หรือคนอื่นจะเป็นผู้ฉายให้ก็ได้

แบบฝึกหัดเกี่ยวกับการพูดบรรยายภาพยนตร์

ภาพนิ่ง และภาพกระจกฉาย

1. จงสังเกตการพูดบรรยายภาพยนตร์สารคดี และการท่องเที่ยว (เช่น รายการท่องเที่ยวโลก ซีรีส์สัตว์ ฯลฯ) ทางโทรทัศน์ ควรสังเกตว่าผู้บรรยายสามารถพูดบรรยายตรงกับภาพหรือไม่ ตลอดจนการให้เสียงประกอบภาพยนตร์
2. จงสังเกตการอ่านข่าวประกอบภาพยนตร์, ภาพนิ่ง, และภาพกระจกฉายทางโทรทัศน์ ให้สังเกตเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 คำบรรยายข่าวตรงกับภาพบนจอหรือไม่
 - 2.2 อัตราการอ่าน-เร็วหรือช้า
 - 2.3 ลักษณะของคำบรรยายภาพนิ่งเป็นอย่างไร?
3. ทุกครั้งที่ท่านมีโอกาสได้ฟังการพูดบรรยายภาพนิ่ง, ภาพกระจกฉาย, แผนที่ หรือแผนภูมิ จงสังเกตวิธีพูดของผู้บรรยาย พร้อมทั้งวิธีเสนอภาพนั้น ๆ
4. ให้ท่านเป็นผู้พูดบรรยายภาพนิ่งต่อไปนี้ (ให้ท่านเขียนคำบรรยายขึ้นเองด้วย)
 - 4.1 ภาพการชกมวยระหว่างแคสเซียส เคลย์ และ โจ ฟราเซียร์ ที่เมดิสันสแควร์ (ให้ท่านพูดให้ชมรมหมัด-มวย ฟังที่ห้องพลศึกษา)
 - 4.2 ภาพการแต่งกายของหญิงไทย (ให้ท่านเขียนเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการแต่งกายของหญิงไทยอย่างย่อ ๆ แล้วพูดให้สมาชิกชมรมส่งเสริมสินค้าไทย มร. พัง ณ ห้องประชุมเล็ก)
5. ให้ท่านพูดบรรยายภาพกระจกฉายต่อไปนี้
 - 5.1 พระพุทธรูปสมัยเชียงแสน
 - 5.2 พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย
 - 5.3 พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย
 - 5.4 ศิลปกรรมในสมัย Renaissance
 - 5.5 แผนผังแสดงระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน
 - 5.6 แผนผังแสดงระบบการปกครองประเทศไทยในปัจจุบัน
 - 5.7 แผนผังแสดงระบบการปกครองประเทศของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน
6. ให้ท่านพูดบรรยายแผนที่ทางเดินของพายุไต้ฝุ่นให้ผู้ชม (ผู้ฟัง) เข้าใจ

